

సత్తామ
గుచ్ఛము.

నెం రి బందరుపీఠి ము దాసు.

వాతావరణ నిధి

1914 సం॥ డిసెంబరు 2వ తేది

Table with 6 columns: వాతావరణ నిధి, ఉత్తర భాగము, దక్షిణ భాగము, మొత్తము, వాతావరణ నిధి, ఉత్తర భాగము, దక్షిణ భాగము, మొత్తము. Rows include various weather-related items and their amounts.

దీప్తివల్లముయొక్క ఉత్తర భాగమున వాయుభారము కొద్దిగా పెచ్చి, దక్షిణ భాగమున కొద్దిగా తగ్గినది. మైసూరిలోను కర్నాటకములోను, మధ్యమొడ్డుపరిమాణము చాలవరకు తగ్గినది. ఈయన 5 మొదలు 5 డిగ్రీలవరకు కలదు. కర్నాటకములో పగటిపూట వడివి, చాలతగ్గియున్నది. చాలవోట్ల సామాన్య స్థితికి 10 మొదలు 11 డిగ్రీలవరకు తగ్గినది. రాత్రి పూట వడివి అధికముగ నున్నది. దత్తమండలములో వీచుచున్నది విశేషముగ నున్నది. వాయుమండలమున తేమవిశేషముగ కలదు. గూడలూరుకు దక్షిణమున మబ్బులు దట్టముగ పట్టుచున్నవి. దక్షిణమున వర్షము కురియుచున్నది కొన్నిచోట్ల విశేషముగ పడినది. దక్షిణమున యింకను కలియవచ్చును.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్స్, వాతావరణకాశ్రమాను.

సానిక వార్తలు.

కాలమానమానాస్థితి:—క్రిందటి నెల 30-వ తేదీన అధికోష్ణస్థితి 81 డిగ్రీలు అధిమోష్ణస్థితి 76 డిగ్రీలు. దీప్తిముల వేళ:—కేటిసాయంకాలము 6-9 గంటలకు దీప్తిములు వెలిగింప వలయును. రాత్రు పోకలు:—మొన్న సాయంకాలము వేంకటగిరి కుమార్ రాజాగారు ఏలూరునకు, కప్రాను ప్లమ్మగురు వాతేనుకలకు, మైలవరము జమిందారుగారు వెజవాడకు వెళ్లెరి. వచ్చుచున్న ధానాల, చిత్రావిద్యాల సంఘము:—ఈనెల 4వ తేది శుక్రవారమునాడు సాయంకాలము 4-15 గంటలకు, "అల్పసంఖ్యాకముగు బాలికాని విచారము" అను విషయమును గూర్చి యాచార్యసింహుడును.

పెద్దకాతేజ, రాయపేట:—ఈ కళాశాలకు సంబంధించి విద్యార్థి వసతిగృహమును, బానియజమానుడుండుటకు మరియొక గృహమును కట్టు నిమిత్తము ప్రభుత్వము వారి యొద్ద దలచిన మొత్తము రూ. 29,000 ల నుండి రు. 33,293 లకు పెంచుకొనబడినది.

అంగ్లవిషయకోశస్థానములు:—మత్యాల పేట హైస్కూలు లిటరరీ అసోసియేషనువారి యజమాన్యముక్రింద చిత్రపట ప్రదర్శన పూర్వకముగా చాక్లరు యంగారుచావుగా అంగ్లవిషయకోశ యజమాన్యముల నొసంగినది. వారిలో మొదటి యజమాన్యము మావ శరీరమునుగూర్చి యుయ్యో బహుమతి. ఆది నేడు సాయంకాలము పూర్వోక్తపాఠశాలా మందిరమున 6 గంటల కారంభింపబడును.

పాల్లీ చెరువునకు వినోదయాత్ర:—మత్యాల పేట హైస్కూలు హెడ్ మాస్టరుగు కలుగు రసిప్రైంటును కలసి హైస్కూలు డిప్యూటీమేంటుకు చేరిన డిప్యూటీమేంటు విద్యార్థులను తీసికొని కడవివరదాదివారము పాల్లీ చెరువునకు వినోదార్థమువెళ్లెరి. కాలమానస్థితి మిక్కిలి యనుకూలముగ నుండుటచేత వారివినోద యాత్ర బహుప్రదముగ జరిగినది. వారిందరును సంతోషముగ కాలక్షేపముచేసి సాయంకాలమున కిండ్లు చేరిరి.

క్రి. యోగి శ్రీనివాసస్వామిగారు:—పి.టి. కల చిత్తూరుజిల్లాలో పూతలపల్లి, తిగనాండ, వావిలిపాడు, ఈగ్రామములకు వెళ్లి, యాయావోటి ప్రజలచే సుస్వాగతాది మర్యాదలతోగూడిన సభ్యుల నంది, వేదోపగమములను వేదాంతము, యోగము, జానము, శ్రీవిద్య, సంఘము, నీతి, మాన్యగుడియములను గురించి ప్రసంగములు సలిపి, యాయా సభలలోని పురుషులను, స్త్రీలను ఆనందమునం దోలనాడతే నిది; తిగనాండలో నొక శ్రీ సమాజమును స్థాపించిరి. ఇంతకు పూర్వము స్థాపించబడిన సభ యొకటి చక్కని యభివృద్ధి దశలో నున్నది.

క్రొత్త నీటిపాటుదల కట్టవలయు:—కీల్వా కములోని యీ కట్టడములను వెలువడెను సభాపతియును సభ్యులును కొరగా మదరాసు గవర్నరు శ్రీ వెంకటాచల ప్రభుత్వము రంగీకరించిరి. ఈ యారంభోత్సవము డిసెంబరు నెల 17-వ తేది మధ్యాహ్నము జరిగెను. ఆ వేడుకను చూడంగోరువారు ప్రవేశాధికారి మొసంగు చీట్లనిమిత్తము కార్పొరేషన్ స్పెషల్ ఇంజనీరు జె. డబ్లియూ. మాండ్లీగారి దరఖాస్తు వెల్తుకొన వలయును. టిక్కెట్ల సంఖ్య నిర్ణీతము గనుక వెంటనే దరఖాస్తు పెట్టి కొనవలయును.

దాక్షిణాత్య మొందవసంఘము:—ఈసంఘముయొక్క శరదృతు సమావేశము డిసెంబరునెల 5 వ తేది వారంభమగును; 6,12,18 తేదీలలో సభలుజరుగును శ్రీయుతులు మైసూరు పరిశ్రామిక వర్తకకాభాధికారి ఏ.చాటర్జి, పి. బి. ఇ. గారును, మదరాసు పరిశ్రామిక కాభాధికారి జి.టి. బి. బ్రెస్కర్ గారును, విశ్వవిద్యాలయము వారి హిందూ రేజ్ చరిత్రోపాధ్యాయుడు ఎస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగార్, ఎమ్. ఏ. ఎమ్. ఆర్. ఏ. ఎస్. గారును, రాజధాని కళాశాలలో సహాయ చరిత్రోపాధ్యాయుడు పి. రంగాచారి యార్, ఎమ్. ఏ. గారును, విశ్వవిద్యాలయ పాఠకుడు ఏ. అమృతరావు, ఎమ్. ఏ. గారును, పి. గోపాలమినన్ గారును, తదితరులను వివిధ విషయములనుగూర్చి యుపదేశించెదరు.

రాజధాని కళాశాల, వేదాంతశాఖ:—కడవివ శరీరవరము సాయంకాలము తిత్వకాశ్రోపాధ్యాయుడు తన సహోపాధ్యాయులతోను విద్యార్థులతోను కలసి మెలసి కాలక్షేపము చేసెను. కళాశాలకు సంబంధించి తత్వ శ్రు సంఘమును స్థాపించు విషయము నాలోచించుటకై యీ సాంఘిక సమావేశము సంఘంభింప బడినది. కాశ్రుమండెల్ల నుత్తరేశ్వరుని మఠ వేదాంతకాశ్రుమ వేద శెక్కున హక్కునును చూపవలయునని మోపురియచు తత్వకాశ్రోపాధ్యాయుడు విద్యార్థులకు హితోపదేశ పూర్వకముగ నుపదేశించెను; తిత్వకాశ్రు సంఘస్థాపకమును మనస్ఫూర్తిగ నామోదించవలసినది వారిసందేశ నడిచెను. వారందఱును ఆ ప్రతిపాదనమును హితోపదేశమును స్వాగత్యుపగమగ గ్రహించిరి.

నై.దా.పేట యన్న బాస సమాజము:—ఈ సమాజముయొక్క మొదటి ప్రతిపాదనోత్సవము కడవివరదాది వారమునాడు సమాజమందిరమున జరిగెను. శెల్లవారు సరికి పేదవాండ్లు గుంపులుకూడిరి. సమాజాధిపతి పి. ఎన్. మత్తుస్వామి నాయుడు, బి. ఏ. గారి యాచార్యముక్రింద యథా

ప్రకారము 11 గంటలకు వారికందజమును శ్రీమద్రముగ నన్న పానము లొసంగబడినది. సాయంకాలము సమాజాధిపతి గారి యగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద నొక బహిరంగ సభ జరిగెను. ఎస్. సచ్చిదానందము పిల్ల, బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు రాస భాగమును గుఱించియు, బ్రహ్మశ్రీ విద్యారంధ్ర పరమహంసగారన్న బాసమును గుఱించియు ప్రసంగించిరి. ఎస్. లక్ష్మణ అయ్యర్, బి. ఏ. ఎల్. టి. గార్లు సాధనాధికారికిని ఉపన్యాసకులకు కృతజ్ఞతా పూర్వకమైన యభివాదములను సమర్పించుటతో సభ 6½ గంటలకు ముగిసెను. ఆదినవర్య జయప్రదముగ జరిగినందుకు సమాజమువారిని కొనియాడెదగును.

పరిశ్రామిక విద్యాసంఘము.

పరిశ్రామిక కాభాధికారి కార్యాలయమున శుక్రవారము నాడుదయమున నీసభ సమావేశమొంది, బ్రెస్కర్ గారు క్రాంతివాదీపత్యమును వహించిరి. పి. త్యాగరాయ చెట్టిగారును, హెచ్. పి. భూగమ హెచ్. బి. పియర్స్ గారును, ఇ. జె. హక్కిన్స గారును ఏ. జె. లీచిగారును, నాదెం గారును నామెనుగారును, దబ్బా, హెచ్. కేమ్మగారును, ఆర్. బ్రహ్మఅర్జున గారును పి. బి. సింఘు గారును, రెవరెండు. హెచ్.గారును, డి. హర్షదేవుగారును సభకువచ్చియుండిరి. స్వల్పముగ సభ్యులు చర్చించి యాదిగన తీర్మానముల నొనరించిరి.

- 1. పరిశ్రామిక కాభాధికారిగారి మావసప్రకారము పరిశ్రామికవిద్యు రెండుభాగము లొనర్చుట కీసంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఆభాగములలో నొకటి కాశ్రుభాగముగను రెండవది కర్మభాగముగనుండుటకును, పరిశ్రామిక విద్యాభివృద్ధికి కాభాధికారిగారి మావసనా మోదిండుటతీర్మానింపబడినది. 2. జైరక్తరుగారు బొంబాయిలోని వికీయో టెక్నికల్ యినిస్టిట్యూటునకేగి ప్రాసెసింగ్ ప్లాంట్లను చదివి కురాజధానిలో లేనిపరిశ్రమల సభ్యునిండుటకు రాజధానిని విడిచి జైర్కల్ లనివారి కుపకార వేతనము లొసంగుటకు తీర్మానింపబడినది. 3. పరిశ్రామికవిద్య నేర్పటయందు మరయోగపరచుచున్న పరికరములనుగూర్చి మేమేమియును వ్రాయవలయుగాని పరిశ్రమములను వానిలో సుత్తీయులగువారు పనిచేయుటకు సమర్థులగు వారుగానుండుటకుండవలెను. ఇంతకు జరుచున్న పరిశ్రమ ఫలితము లెట్లున్నట్లగునది, చరిత్రయ వారు గూడ పరిశ్రమలనుమలలో పనిచేయుచున్నవారుగా నుండవలెనని తీర్మానింపబడినది.

4. పరిశ్రామిక నియమించ వారి ప్రతినిధులను డియరక్టరు గారును కలిపి యొక సంఘముగ నేర్పడదగుననియును పరిశ్రమల నిర్వహించు సభాసభ్యులనుకలసి కొనసంకలయునని తీర్మానింపబడినది.

5. ప్రస్తుతమున్న విద్యాపద్ధతిపనులచేయదగిన సామర్థ్య మొసంగలేదు గాన ప్రత్యేకబోధనా సౌకర్యము లేర్పరచవలెననియును చెన్నపురి వ్యాపారపాఠశాలలలో అతుకుట మరల కొయుట, కమ్మరము, పోతిపోయుట, వడ్రపు, మూర్చుట్టు, సీసపు పనులు, సాంకేయ్యము, ఇటుకలుచేయుట, లాపిపని, ఎలక్ట్రి సిటీపనులు, మోటారుబండ్లపనులు, మోటారుబండ్లనుతోలుట, నేతనేయుట, రంగులుచేయుట, లోహపువస్తులు, లోహములుకరగుట మొదలగుపనులలో ప్రత్యేకబోధన సమపాదములు చేయవలెనని తీర్మానింపబడినది.

6. ఇట్టిప్రత్యేక విషయముల నందరు నేర్చుకొనుటకు పిలగునట్లు వీరిని సాయంకాలమందు నేర్పుట కేర్పాటు చేయవలయును. దీనిని కేవలము ప్రశ్రమపూర్వక నవలంబింప గోరువారిని ఆభ్యాసకులుగనుగూర్చి వారికిమాత్రమే నేర్పువలెనని చిత్రలేఖనవివిధవిషయములు గూడ నేర్పవలెనని తీర్మానింప బడినది.

7. ఇంజనీరింగు సంబంధముగ విషయములను బోధించుటకు చాకలపేటలోని స్థలమే లాగుగానున్నదిగాని అక్కడ విషయముల నేర్పుటకు పూనుమల్లిగోడ్డులో జైర్కర్ గారికార్యస్థానమునకు ప్రక్కను మరియొక కాభా నేర్పువలె ప్రయత్నింపవలెనని తీర్మానింపబడినది.

8. ఆభ్యాసకులకు ధనసహాయము కూడ దనియును, ఇయ్యరగిన వారిని తోచినవారి కుపకారవేతనము లొసంగుటయే సమంజసమనియును తీర్మానింప బడినది.

9. ఈసభకాలకు భోజనవాసగృహ మనవసరమని తీర్మానింప బడినది.

10. బోధింపబడవలసిన విషయములలో వ్యాపారానుభవముగలవారే బోధించుట యావశ్యకమనియును గాన ధనము చేకూరినవో ప్రత్యేకముగ నేర్పాటుచేసి వ్యాపారములుచేయు వారికి కొంతకాలము ప్రతినిధులను బోధించుచుండు కట్టె గురువవచ్చు ననియును పాఠశాలసిబ్బందిని పిలగునంతవరకు తగ్గింపవలెననియును సాధారణవాద్యయ ప్రకృతికాశ్రు విషయములనుతప్ప రితరవిషయములను బోధించవారిని కాశ్రుతిముగ నియమించుట యనవసరమనియును తీర్మానింపబడినది.

11. మండ్లిము భూమిగురిపకి చాలసాలగముకు ననియును గాన ప్రస్తుతము ప్రయత్నించే పరిశ్రామికంబింద దగుననియును విద్యార్థులచేయవలెనని ప్రదేశములలో పరిశ్రమలను నొకటకు సందియముగాన కాశ్రుతిములను నేర్పవలయు న్నవిని ముగి నొనర్పవలయు ననియును తీర్మానింపబడినది.

సామాజ్య సహకార సంఘము.

చెన్నైపురి సమావేశము.

ఈసభ మరల 2వసంపుటల 28-వ తేదీ శనివారము నాడు సెంటుబార్ని కొంటలో పగలు 11 గంటలకు సమావేశమైనది. ఎస్. ఇ. డి. మెక్లాగను గారధ్యక్షులుగా నుండిరి.

కొడగులో పరపతి సంఘములకు రిజిస్ట్రేషన్ గా నున్న గస్తావా హాల్ని గారు మొదటి సాక్ష్యమిచ్చిరి.

అధ్యక్షులకు సమాధానము.

కొడగులో సంఘములను నేనే తనికీ చేయుచుందును. నాకు తాతేదారు లెవ్వరును లేరు. సహకార సంఘమునకు కాఖగా కుతుల భీమాసంఘ మొకటి ఏర్పరచబడి యున్నది.

కొ॥ శామలూనుగారికి సమాధానము.

సంఘములలో నున్న సామ్యతోనే సభ్యులకు వారు బహుళియ్య జాలుదురు గాన కొడగులో ప్రధానబాంకి అవసరము లేదు.

ఎ॥ ఇ॥ ఇంగ్లీషుగారికి సమాధానము.

సంఘములలో జాతి మత భేదములకు పాటింపకుండ నందరిని సభ్యులనుగా చేర్చుకొనబడుచున్నది. ఇప్పుడు క్రొత్త సంఘములకు దరఖాస్తు లేనియును నిలువలేవు. 1911లో కడపటి సంఘము రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడినది. ప్రస్తుతమున్న సంఘములో క్రమ క్రమముగ సభ్యు లధికమగుచున్నారు. చిన్న చిన్న సంఘముల నేర్పరచి పనిచేయుచుంటు వానిని నడిపింప జాలినట్టియు నమృదగినట్టియు సమర్థులు దొరకమిచే సాధ్యమైనది గాదు.

యస్. యస్. లియలుగారికి సమాధానము.

ఆయా సంఘముల కవసరమగు మూలధనము సమకూర్చుకొనుటకు డిబెంచరు పత్రము లొసంగబడినవి. ఈపత్రములవీడ సామ్య సమకూర్చుకొనుట కేమియును కష్టమగుపడలేదు.

అజమారాలిగారికి సమాధానము.

నేనుపల్లెటూళ్లవారితో స్వయముగామాట్లాడియున్నాను. సహకార సంఘములవలన కలుగు లాభములను ప్రజలు గ్రహించియున్నారు. కుతులభీమా జర్మనల పద్ధతి ననుసరించి చేయబడుచున్నది.

సెల్లూరు కలెక్టరుగారు గుడివానుబహదూరు ఆర్. రామచంద్రరావు గారు పిమ్మట సాక్ష్యమొసంగిరి.

అధ్యక్షులకు సమాధానము.

చెన్నైపురిలోని ప్రధానబాంకిలేకున్నచో సహకారోద్యమమింకెవర కభివృద్ధి నొందజాలదు. కొన్ని సంవత్సరములు పోయినపిమ్మట నీప్రధానబాంకిస్థానమున ఫెడరల్ బాంకి ఏర్పడవలసియుండునని తలంచెదను. చిత్తూరుపరమలందు ప్రధానబాంకులకు దొరతనమువారు సహాయముచేయుటమంచిది గాదు. ముఖ్యముగా చెన్నైరాజధాని కది తగదు. ప్రభుత్వోద్యోగుల తనికీ యొకసారిచేయించి ఫలితమును కనుంగొనదగును. ఈసంఘములలో దివాలాలు వచ్చినయెడల చాలమంది బీదవాండ్రు వారవసతులు కుడిచిపెట్టుకొని పోవునుగాన ప్రభుత్వోద్యోగుల తనికీ యవసరము. ఈసంఘములయొక్క అభివృద్ధికలెక్టరులు వీనియెడల చూపించు శ్రద్ధవై నాధారపడియుండగూడదు. నాకు తెలిసినవరకు కలెక్టరుల కెన్నోకి నీయుద్యమము తెలిసినట్లు వారిలో నెవరుగాని విశేష శ్రద్ధపుచ్చుకొనుచున్నట్లును తోచదు. నేను ఆధికారిత్వా శ్రద్ధపుచ్చుకొనుచున్నాను. కలెక్టరుల సంబంధము లాభకారి కాదు. కలెక్టరులు సభలకువచ్చుట నీవృత్తియొకము. ఒక కలెక్టరు శ్రద్ధపుచ్చుకొనినను గూడతనికీ బదిలీకాగనే ఆతని తాతేదారు లందరునుగూడ సంఘవిషయముల నుపేక్షించెదరు. ఈసభలలోనికి కలెక్టరులు వచ్చినచోనివిగూడ జిల్లా బోర్డుసభల స్థితికివచ్చి సభ్యులందరునుగూడ కలెక్టరుల చెప్పినవట్టులే తలయూచువారగుచు.

కొ॥ యస్. శామలూనుగారికి సమాధానము.

హిందూస్థానమున కంతటికినొక ప్రధానబాంకి లేర్పరచినచో ధనసహాయము చేయుటలేవ్వమరియొక ప్రయోజన నేమియును కలుగజాలదు. సహకారసంఘ విషయముల యందు రివిన్యూబోర్డువారి కుత్సాహముండ నావశ్యకములేదు గాన రిజిస్ట్రేషన్లు స్వయముగా దొరతనమువారికే యుత్తరవాడులుగానుండుట యుత్తము.

ఎ. వి. ఇంగ్లీషుగారికి సమాధానము.

ఈసంఘోపదేశకభారము వహించిన వారంగీకరించినచో సంఘములలోని సభ్యులు సంఘములసూత్రములను గ్రహింపగలిగిన కొలదిని మూలధనమధిక్తము చేయువలెనని యును గ్రహింపజాలకున్నంత కాలమును తక్కువగనుంచవలయుననియును నేనభిప్రాయపడుచున్నాను. రిజిస్ట్రేషన్ల కుపసూత్రములవలన నొసంగబడిన యధికారము మారగూడదుగాని వారివిషయమును నిర్ధారణచేయ నర్హులుగారు.

యస్. యస్. లియలుగారికి సమాధానము.

అప్పటికితిగతుల కుపయోక్తముగ నుండునట్లు ప్రధానబాంకి రిజిస్ట్రేషన్ గారి నూచన ననుసరించి ఏర్పరచబడినది. కాని ప్రస్తుతము దాని నెత్తివేసి ఫెడరల్ బాంకి నేర్పరచదగును.

అజమారాలిగారికి సమాధానము.

సర్వభారత ప్రధానబాంకి ప్రజలబాంకి యైనను గూడనందులొ దొరతనము కెట్టి సంబంధమును లేదను నభిప్రాయము ప్రజలకు కలుగ చేయుట సాధ్యముకాదు. కాన దొరతనమువారే ప్రజల డబ్బులొగుటకు వడ్డీ వ్యాపారమును గూడ నారంభించిరిని ప్రజలభిప్రాయపడుదురు. మరియు ప్రస్తుతమున్న ప్రధానబాంకులకు సాధ్యముగానట్టియు సర్వభారత బాంకి చేయదగినట్టియు ప్రత్యేక కార్యము లెవ్వియును కనబడవు. అటుపిమ్మట సంఘమువారు ఫలాహారమునకు లేచిరి.

మరల సమావేశమైన పిమ్మట జే. పి. బెడ్డెగారి సాక్ష్యము పుచ్చుకొనబడినది.

అధ్యక్షులకు సమాధానము.

ప్రత్యేకముగ ప్రజలవలననే ఏర్పరచబడిన సంఘములకు రావలసిన బాకీలను ప్రభుత్వోద్యోగులేల వసూలుచేయవలయునో నేనుహింపజాల కున్నాను. ఈబాకీలు రివిన్యూకోర్టులద్వారా వసూలుచేయబడుగూడదు. కలెక్టరు లీయుద్యమము విషయమై సదభిప్రాయంలై యుండుటలేవ్వ నెక్కుడు బోక్తము కలిగించుకొనరాదు. అనీసెంటు కలెక్టరులకు ప్రారంభముం దీపహారోద్యమమును గూడ బోధించినచో వారు కలెక్టరులకు సత్తులు వారు దానిని హుగా గమనింపగలుగుదురు. పరిష్కారములలో దీనినిగూడ నొకభాగముగా నుంచుట యుక్తము.

కొ॥ శామలూనుగారికి సమాధానము.

నేనుపల్లెటూళ్ల బునినడినవా రెందరు గలరో నేను స్పష్టముగ చెప్పజాలనుగాని చాలమందికలెక్టరు మాత్రము చెప్పగలను. సాంకేతికసంఘములే యచట నవసరమగు బహుళియ్యల పు గాన చెన్నైపురిలోని ప్రధానబాంకి పోనవసరములేదు.

ఎ. ఇ. ఇంగ్లీషుగారికి సమాధానము.

గ్రామాధికారిసంఘములో సభ్యుడైన గ్రామస్థులకువిశ్వాసముకలుగనని సహకారకార్యోద్యోగులు కోరుచున్నారగాని అటుల గ్రామాధికారులను సభ్యులనొనర్చినచో గ్రామాధికారులు గ్రామస్థులను నిర్బంధము చేయుచున్నారనియు కలెక్టరులు వారల నడుపుట నుంచవలయుననియును మరల పిటిషనులు రాగలవు.

పిమ్మట మదరాసుబాంకి యుద్యోగియగు మెకేగారి సాక్ష్యము పుచ్చుకొనబడినది. చెన్నైపురిలోను జిల్లాలలోను బాంకుల లెక్కలను తనికీచేయుట అవ్వలిచ్చుట వానిని వసూలుచేయుట మున్నగు విషయముల నాయన వివరించిరి. మేము చిన్న చిన్నలెక్కలకు బదులిచ్చుటలేదు గాని మోతు బరులకీచ్చెదము. వారు చిన్నలెక్కల కిచ్చు చుండురు. చెన్నైపురిలోని సహకారసంఘ ప్రధానబాంకి మదరాసు బాంకివారు 5 లక్షలవరకును బాంకియ్యటకు మితివీర్చుచివారు గాన నటులే జిల్లాసహకారబాంకులకుకూడబద్ధియ్యట కావశ్యముండదు. సహకారపద్ధతి విూదనే ధాన్యపు మకలకును ప్రతిభురలకునుగూడ మదరాసు బాంకివారు బదులిచ్చు చున్నారు.

అజమారాలిగారికి సమాధానము.

నగదు నిక్కచ్చిగానున్ననుగూడ ననుకొన్న ప్రకారము మదరాసుబాంకివారు పరపతి సంఘప్రధానబాంకి వారికి బదులిచ్చుట కావశ్యము లేదు. 5 లక్షల కన్నకు హెచ్చుముత్తమవారు కావలసినచో మరలక్రొత్త కుమసామానుగార్చి ఆలోచించవలసి యుండును.

సహకార సంఘములసహాయ రిజిస్ట్రేషన్ గారు ఏ. వేదాచలయ్యగారు సంఘపుత్తాంతములయొ వివరించిరి.

ఎ. ఇ. ఇంగ్లీషుగారికి సమాధానము.

సాధారణముగా సభ్యులొసగు మొత్తములలో 100కి 25-30 వంతున బహుళియ్య బహుచున్నవృద్ధులు సంఘములను నమోదుచేయుచుండును. పునములు సంఘములను నమోదుచేయగోనవచ్చు ప్రత్యేక విధాన మవలంబింప బడినది.

దీంతోచెన్నైపురి విచారణ ముగిసినది.

శ్రీగవర్నరుగారి పర్యటనము.

సెంటులు జయిలు.

రాజమహేంద్రవరము డిశంబరు 1:- నేడుదయమున 7-30 గంటలకు శ్రీవారురాజమహేంద్రవరము సెంటులకు జయిలునకు వెళ్లిరి. కలెక్టరుగారును జడ్జిగారును పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారును శ్రీవారితోగూడనుండిరి. సెంటులు జయిలు నూపరింటెండెంటు ఆర్. డబ్ల్యూ. బెన్సరుగారు శ్రీవారికి స్వాగత మొసంగిరి. జయిలరు స్టేషన్ గారి యాధిపత్యము క్రింద జయిలు వార్డులు శ్రీవారి కాయుధసమర్పణము గావించిరి. ఈజయిలులో జ్యూఖయిడిలు కడవత్తులు చేయబడినవారు. నీవిలు ఖయిడిలు విచారణలోనున్న వారునుగూడ గలరు. ఈకడపటి లెగవారికి ప్రత్యేకస్థలములేదు. 15 రోజులు వారిని ప్రత్యేక స్థలమునందుంచి తరీరస్థితిని పరీక్షించుచు పిమ్మట లోపలి ఖయిదుకొట్టలోనుంచెదరు. ఇచట చేయబడు చేతిపనులలో వడ్డము, కమ్మగము, తివాసులనేరు, ఖయిడిలకు కావలసిన దుస్తుల కుట్టు పని, చ మురు తి యుట మున్నగు పనులు ముఖ్యమయినవిగా నున్నవి. తయారు చేయబడు వస్తువుల నమోనాలు మార్చబడి యున్నవి. వానిలో తివాసులు చాల నాణ్యముగా కనబడినవి. 1887 మొదలు మరణములు చాలవరకు తగ్గినవి. గత సం॥ము 12 గురు మాత్రము చచ్చిరి. 1913 లో తిండిఖర్చు సాలుకు తలకు రూ 31 లు అయినది. అన్నిభాగములను పాకశాలనుగూడ శ్రీ వారు చూచిరి. పాకశాలలో శైలిలకు వంటచేయబడు చుండెను. పాత దోషములుగాక ఏదోపారహుటువలన మొదటిసారి చెరసాలకు వచ్చినవారికి విద్య నేర్పబడు స్థలమున శ్రీవారు చాల నేపు నిలిచిరి. శిక్షలనువ్రాయ రిజిస్టరునుగూడ బాగుగ పరిశోధించిరి. ఒకరితో నొకరు పోట్లాడుట, చేయవలసినంత పని చేయకపోవుట, నిషేధనస్తువులను చెంతనుంచుకొనుట మున్నగు నేరములకు వారికి శిక్షలు విధింపబడిన ట్లాగ్రంథమున వ్రాయబడి యున్నది. అప్పటికి చెరసాలలో 1071 మంది గలరు. వారిలో 15 మంది నీవిలు ఖయిడిలు (బునిములు తీర్చలేని వారు) ఈ చెరసాల చుట్టును శిశు ప్రదేశము గలదు. ఇది యంతయును దీనికి చేరదగిన నే యున్నది. దానిలో కొంత కాయగూరల తోటగను మరికొంత సాగుబడిగను యున్నది. ఇది వరకీ చటల వారోగ్యము చాల తక్కువ యనియు చాల నెక్కువ యనియును తలంపబడు చుండెను. 1880 లో నెక్కువమంది పరిజ్వరములవలన చచ్చిరి. 1887 లో మరల నెక్కువమంది యుబ్బు బాధ్యముల వలన చచ్చిరి. నీకుడు చెన్నైపురి జైలులో 40 మంది చచ్చిరి. రాజమండ్రిలో 12 రు మాత్రమే చచ్చిరి గాన నచటనే ఆరోగ్యము హెచ్చుగా నున్నట్లు చెప్పదగును.

జైద్యశాల.

పిమ్మట శ్రీవారు జైద్యశాలకు వెళ్లి యచట నన్ని విషయములను చూచిరి. శ్రోతగాకట్టబడిన శస్త్రచికిత్సాస్థానమును గూడ చూచిరి. ఈ జైద్యశాల భవనము 1860 లోకట్టబడినది. అస్థలము వెరుకటి రాజమండ్రి నవాబుగారి వంశీకులొసంగిరి.

ధనిశేక్వరము ఆనకట్ట.

మధ్యాహ్నము 4-30 గంటలకు విజ్జోరియా స్ట్రీటులాంచిమీద ఆనకట్టను చూచుటకు శ్రీవారు వెళ్లిరి. అచట యింజనీరింగు యుద్యోగులు మితాహరవిందు నేర్పిలుచేసిరి. ఈ ఆనకట్ట 1847 లో నాలోచింపబడినది. మేజరుకాటనుగారు దీని యుపయోగమునపుడు గ్రహించిరి. నిరర్థకముగ సముద్రమునకు పోవుచున్న గోదావరి నీటిని పంటల కుపయోగపడునట్లుచేయ ప్రయత్నించిరి. కొన్ని సంవత్సరములు శ్రమపడిన పిమ్మట నీ యానకట్ట నిర్మమైనది. దీని ఫలితముగ 80,00,000 యకరముల భూమి సాగుచేయబడుచున్నది. దీనికొరకు, దొరతనమువారు 10,45,000 రూపాయలు క్షయముచేయవలసి వచ్చినను వ్యవసాయదారులకిది కామగ్ధమగుగా నున్నది. దొరతనమువారికి గూడ పెట్టుబడి సామ్యమొక నెలకు నూటికి రు 1-4-0 వడ్డీ గిట్టుచున్నది. శ్రీవారితోగూడ గోదావరి యొడ్డున్న డివిజను ఎక్జిక్యూటివు యింజనీరు ఇ. డబ్ల్యూ. శేసుగారును సబుడివిజనలు ఆఫీసుకు సి. డి. కోనెలుగారును గోదావరివరకుకొరెన్సిస్సి ఎక్జిక్యూటివు యింజనీరు యస్. థి. స్కూరయ్యగారును వచ్చి యుండిరి. ఆనకట్ట సమాపమునకున్న పూలు చక్కగా నలంకరింపబడినది. అచట టాంకు లిస్తోడనుస్క్రీము ఎక్జిక్యూటివు యింజనీరు ఆర్. నరసింహయ్యగారు శ్రీ వారికి స్వాగత మొసంగిరి. అచట మరికొందరుబాడ నుండిరి. శ్రీవారుచట కొక యర్ధగంట కాలమాగి మరల విద్యుచ్ఛక్తిలుమోసిన ధనిశేక్వరము మీదుగా రాజమహేంద్రవరమున కేగిరి.

జర్మనీ:— మ॥ తినుమీద చ్యము లైన యీ ఫలములకా దేహంబు స్వస్థ బగునా దనరుకా రాజ్యము పూజ్యమై యదిగో మోదంబుది భక్షించెడికా మనశ్శుభ్రుడు కలిపి సందియమే?

చీనా:— ఏ మాన్యేల? మాయొంటికికా దినగా మేలును జేయదన్న వలది తీవైన పండ్లి త్రుటికా.

స్వస్థబగునా = శుభముగను, స్వస్థమునందును.

పూజ్యము = గౌరవించదగినది, శుభ్రు.

జీ. ఎఫ్ దబిల్వా. తిబెట్.

సి. ఎచ్. డి. డి. ఎచ్. సి., సి. వి. ఇ.

జార్జి డ్రెడెక్ దిల్లీయను తిబెట్ గారు 1848-వ సం॥ 20-వ తేదీన జర్మనీలో హీడెల్బర్గ్ నందు జన్మించిరి. ఈ డ్రెడెక్ దిల్లీయను గానన న్యాయశాస్త్ర శాస్త్ర. హీడెల్బర్గ్ విశ్వవిద్యాలయమున పుస్తకాలయ కార్య నిర్వాహ లుగ వ్యవహరించెను. తిబెట్ గారు హీడెల్బర్గ్ లో శాస్త్ర శాస్త్ర ముందున నెవ్వరినైన తరువాత మోక్షములను గానిచే విద్యార్థియై యుగ్గాంధునకు వెల్లి యాయనయొద్ద రెండు సంవత్సరములు పనిచేసెను. విద్యాన్ వెల్లిగారి మూడు సములను వినుట కారంభించిన కొలదికాలములోనే యుపన్యాస పుష్కల మిహంసయం దభిమాన ముండునెంచెను. యాయనకు లుగుగారు కూడ ప్రోత్సాహపడెనందున, ఆయన మోక్షమునకు విరచితమైన వార్తకమును జాగ్రూకతతో చదివెను. ఆయన గ్రంథములలో విశేషభాగమును చదువచేసి యితో ప్రాసికొనినాడ నుట యే యాయన స్వహస్తమున రంధ్రకృతికి ప్రబలసాక్ష్యము. ఆయన 1875 వ తేదీన యా 17 వ తేదీన హిందూదేశ విద్యాశాఖలో, కర్ణాటకా గానంది, కాశీ సంస్కృతికళాశాలలో సంస్కృతము సం॥ శాఖానిధాంతిక నిదేశమునకు విచ్చేసెను; 1879 తాండ్లయ బయటో ఆర్. టి. ఎచ్. గ్రీఫిత్, సి. వి. ఇ. గారు సం॥ నవం॥ శాఖాకరి పదవి పొందినతరువాత ప్రాధానోపాద్యక్షుడయ్యెను. ఇంతకుపూర్వము కొంతకాలము ఆయన యాయనో నెంట్రల్ కాలేజీలో చరిత్రాశాస్త్ర శాస్త్రమును నంపెను. ఆయన 1888 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు మాసమున కాలికత్తా ప్రధానోపాధ్యాయత్వమును నిర్వహించెను; 1888 లో యూరోపునకు వెల్లి యొకసంవత్సరము పనిచేసెను; 1888 వ సంవత్సరములో యూర్ కాళేజీయం వాంగ్లేయ శాస్త్రమునిధాంతియయ్యెను. తిబెట్ గారు స్థాపించబడిన యాలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమున దిల్లీ తీర్పు సంస్థానమును ఏ. ఇ. గౌ. గారిలో చేయుటకై యాయన కళాశాలలములు కావలసి నుట తిరిగి యాయన 1891 వ సం॥ వత్సరము సంవత్సరము పాటు యూరోపు దేశమునకు వెల్లి పురలి కచ్చినతరువాత పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రములలోని విద్యాభ్యాసమునకు పరామర్శదాడు వినియోగింపబడినందున 1895 వ సంవత్సరమునకు నుండెను. గారు తమ యుద్యోగమును సుస్థగింపగా, ఈ యేర్ కళాశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుడయ్యెను.

1896 వ సంవత్సరమున కొంచెముకాల మాయన వల్లమోత్తర రాష్ట్రముల విద్యాశాఖాధికారి పనిచేసి, మాయర్ కళాశాలయందలి ప్రధానోపాధ్యాయ పదవినుండి రాజీయనీకను పరిత్యజించెను.

ఆలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయము యొక్క యిప్పటి యధ్యక్షుడు ముచ్చటించిట్లు “వనోధ్య ముత్రాసుసార మత్సరతోప యోగముగ నున్న సమయముందు కళాశాలనుండి వెడలిపోవలసి వచ్చిన విద్యాన్ తిబెట్ గారు విశ్వవిద్యాలయపు రిజిస్ట్రార్ గారి పశ్చిమోత్తర రాష్ట్రములందే యుండెను. ఆయనరాజీయ నేవను విగర్హించుటకు పూర్వమే ప్రభుత్వ మువారాయనకు సి. వి. ఇ. బిరుదును సమగ్రపించిరి. 1907-వ సంవత్సరము కడపటిభాగములో ఆలహాబాదు ద్యోగమును పరి త్యజించినపుడు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు రిజిస్ట్రార్ గారి నియ మించబడి రెండుపర్యాయము లాపదవికాయన యెన్నుకొనబడెను. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయాధికారు లాయనయెడలను ఆయన కార్యక్రమమునెడలను మిక్కిలి మంచి యభిప్రాయ మును గౌరవమును గలిగి యాయనకు డి. ఎచ్. సి. గౌరవాగ్ర పట్టమొసంగి యాయనను బహుకరించెరి; ఆయనోపముకర్తీ గారి జాగ్రత్తరక్షణకాలములో పట్టపక్షులందు మహాకాశల మతో కృతాధ్యక్షుడైన క్రొత్తవిద్యార్థుల యుపయోగార్థము తిబెట్ గారు తమ పరిజ్ఞానఫలమును వినియోగించుట కవ కాశము కలిగింపవలెననెడి యుద్దేశ్యముతో ప్రాచీన భారతీయ విజ్ఞాన బోధనాగ్రంథముక ప్రత్యేకపదవిని గల్పించి దాని కాయ నను నియమించిరి. ఆయన యాఫ్ఘానిస్తాన్ లో యూరోగ్య సంరక్షణాగ్రంథము కడపదయే ప్రతిజ్ఞ నెల లో యూరోపునకు వెల్లి మరలివచ్చుటకు యుద్ధమునకు పిలువకొనిలిచిపోయెను. 1870-వ సంవత్సరమున జరిగినపరాక్రమ ప్రవృత్త్యధ్యయన పో గాడినట్లు కడపదయే. అది మెడలొంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారి కాంతిప్రతిబింబమైన పరిపాలనమున నుండుటచే అసభ్యప్రయత్న సాగ్రామిక బాధాదైవములకు చిక్కియాయన తుట్టుకుదకు ప్రాణమువిడిచెను.

ఆయన మాయర్ కళాశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయుడగునపు కాలములో మాయర్ విలియమ్స్ గారు పనిచా లించుకొన్న తరువాత, ఆక్స్ ఫర్డుండ్ లో నోడెన్ సంస్కృత పండిత పదవి యాయన కియ్యబడునని యూహించబడెను గాని, హిందూదేశము యొక్కయు హైందవ విద్యాంశుల యొక్కయు భాగ్యమువలన ఆయనోద్యోగము ఎ. ఎ. మెక్లొ వాల్ పండితున కియ్యబడెను.

విద్యాన్ తిబెట్ గారికి వారు హిందూదేశమునకు రాకపూర్వమే పూర్వవిహంసాశాస్త్రమునైభిమానము కల దని మొదటనే తెలిసికొని యుంటిమి. ఆయనవారజానీకవిన

తరువాత నుప్రసిద్ధ సిద్ధాంతములు గల శాస్త్ర సత్యములను మహా మహాపాధ్యాయ బాబు దేవశాస్త్రి, సి. వి. ఇ. గారి తోను మహా మహాపాధ్యాయ మధాకర ద్వైజీ గారిలోను పరిచయము కలిగించు కొనుటవలన, ఆయన శా రెండుశాస్త్రములందును గూడ నిభిమాన నభివృద్ధియై. 1875-వ సం॥ తిక్కమఠనాయక పాపానుక సుల్యనాత్రమును భాషాంతరీకరించి సమూలముగ ప్రకటించెను. ఆసంవత్సరముందేయాయన జ్యోతిష శాస్త్రము వివరణమును వ్రాసెను. తిరువాత 1881-వ సంవత్సరమున మధాకర ద్వైజీగారి సహాయముతో నాయన వరాహమిహిర ప్రదీపమును పాంచ సిద్ధాంతమును సవిమర్శముగ ప్రకటించెను; 1889-వ సంవత్సరమునా పండితుని సహాయముతోనే యా గ్రంథమునే యాండ్లయములోనికి భాషాంతరీకరించెను; బుష్టాదుగారి హైందవాచార్య పరిశోధన సర్వస్వమునందు ప్రకటింపబడిన గణిత సిద్ధాంతి భాగమును విరచించెను. ఆయన తన యదనాన దశలో హైందవ భగోళసిద్ధాంతచరిత్రమును విపులముగ వ్రాయుట కారంభించి, తాను విద్యాన్ గంగానాథజీ, ఎమ్. ఏ. గారిలో కలసి 1907-వ సంవత్సరమునుండి ప్రకటింపబడుచున్న మించిన “హైందవశేమషి” యనబడు త్రైమాసికపత్రికలో మొదటి కొన్ని యధ్యాయములను ప్రకటించెను.

వారజానీయందలి వేదాంతవిచార విశేషము తిబెట్ గారిని స్వవిషయమునకు మరల్చుకొనెను. 1882-వ సంవత్సరమున పూర్వ విహంస శాస్త్రమునకు సంబంధించిన యర్థ సంగ్రహమునెడి చిన్న పుస్తకముకట్టి ప్రకటింపబడినతరువాత, ఆయన వ్యాసప్రోక్షములగు బ్రహ్మసూత్రములకు శంకరాచార్యులను రామానుజులను రచించిన భాష్యములను భాషాంతరీకరించి, మోక్షములగుగారి ప్రాచీనవిశ్రంభములలో ప్రకటించెను. ఈమహాగ్రంథముల నీయన యెంత జయ ప్రదముగ సాధించినదియు పండితలోకమునకు చక్కగా తెలియును.

ఏలూరువార్తలు.

గవర్నరుగారి రాక.

ఏలూరు నవంబరు 30:—శ్రీవారిరాకకై పట్టణ మంతయు శోభాయమానముగా అలంకరించబడి యున్నది. రైలు స్టేషనునకు మైదానముమీద ఒక పెద్ద పందిరి వేయబడినది. ఇచ్చట పట్టణ ప్రముఖులందరును శ్రీ వెంకటేశు ప్రభువు గారిని దర్శింతురు. గవర్నరుగారు నీటి కొళాయి పనులు, తాలూకాబోర్డు ఆఫీసు మనిసిపల్ ఆఫీసు, మరియు తదితర ప్రదేశములను చూతురు. పౌరులందరను గవర్నరుగారి రాకకై అత్యుత్సాహముతో నిరీక్షించుచున్నారు. శ్రీవారు డిసంబరు 4 వ తేదీన సాయంకాలము ఇచ్చటికి వత్తురు.

వెంకటగిరి కుమార రాజాగారు.

ఏలూరులో చేరిన తండ్రిగృహుడి ఎస్టేటు జరిగిందారు గారగు శ్రీ వెంకటగిరి కుమారరాజాగారు డిసంబరు 1-వ తేదీన వెల్లిండు ప్రభువును కలిసికొనుట కయి యిచ్చటికి తమ పరివారముతో వచ్చుచున్నారు. తండ్రిగృహుడి ఎస్టేటు తమపరిపాలనకు వచ్చినప్పటినుండియు వారెట్టి తిగాదాలు లేక న్యాయముగా రాజ్యము చేయుచు వీడలను ఆశీర్వాదము అందరించుచు రయితులను ప్రసలను శుభ వెట్టుచున్నారు. సమత గల యిట్టి ప్రభువున మ॥ రా॥ రా॥ ఆచంట వెంకటసుబ్బారాయుడు పంతులుగారు శ్రీవారికి మంత్రియైయుండి ఆనెకములగు సత్కార్యములను చేయుటయందు కుడిభుజముగ నున్నారు. ప్రతివిషయమును న్యాయద్వైత్యో మానుటచే రయితులు వీరిపాలన క్రింద చాలకుఖించుచున్నారు.

హేమచంద్ర సర్కారు.

బ్రహ్మసూత్ర ప్రచారకులగు నీరుకడనిన లక్ష్మీవారమునాడు దయచేసిరి ఆనాడు ఏలూరు బ్రహ్మసూత్ర కార్యదర్శులను నిమ్మజాత్యుద్ధరణ ప్రచారకులునగు శ్రీయుతి వెల్లింకి కృష్ణమూర్తిగారి గృహమున వారికుమార్తె నామకరణ సంస్కారసందర్భమున ఒక పెద్దనభ గావింపబడెను. సుమారు 120 మంది సభ్యులువచ్చిరి. అందరకును అల్పాహార విందోసగు బడెను. శ్రీయుతి హేమచంద్ర సర్కారుగారు ప్రార్థనచేసి యుపన్యాసముచ్చిరి. బాలికకు సరళ ఆననామకరణ మొసంగి ఆశీర్వాదించిరి.

పితాపురం జమీందారుగారు భాషానిమాన
ముచే నొకయువసంఘము నేర్పరచి గ్రాంథికభా
షావక్షుము శ్రీగవర్షరుగారికి నివేదిపించినపుడు
గవర్షరుగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము గ్రాంథికభాషా
వాదులకు సంతృప్తి నియ్యగలదని నమ్ముచు
న్నాము. విశేషిద్యాలయపు కమిటీవారు విషయ

ములు విచారించుచుండగా ప్రభుత్వమువారు జోక్యముచేసికొనకుండగదియు, వారిచేతగాని మిక్కిలి ప్రజావీర్యముగది గాన విద్యాభ్యాసము ఈవిషయమును యోజించవలసియగుచున్నదియు, తమ యెదుటనుండి విద్యావంతులసంఘమునకే సహజముగా పలుకుబడియుండగదనియు చెప్పి భాషాభివృద్ధి వాగుక, ఆచారములకు పడలవలసి నదనిరి. తమవద్దకు విషయమువచ్చినప్పుడు బాగ్రతగా నాలోచింతుమనిరి. ఆపుట్టిగో సంతకంబు గవర్నరుగా తక్కువగా చెప్పుగలిగియుండదు. వారికడపటివాక్యములనుబట్టి వారును సర్వకళా శాలకమిటీవారి తీర్మానమునే యామోదించుట సూచితమనినదని మాయభిప్రాయము.

కడపజిల్లాలో బోగువారి రిపోర్టుపై ప్రభుత్వమువారుచేసిన విమర్శనా సుకచోట ప్రాధులారు పురచాలక సంఘముగా నేర్పరుపబడుటకు తాము అనుజ్ఞ యొసగిట్లువ్రాయుచున్నాము. అందును గురించి ప్రత్యేకముగా నుత్తరువు ప్రకటితము కాగలదు. ప్రాధులారు దత్తమండలములలో నెల్ల వైశ్వవ్యాపకములగు కొన్ని పట్టణములలో నొకకట్టణము. ఇతల సప్తపది విద్యావంతులకు న్యాయవాదులు మున్నగాగల వారనేకులు చేయియన్నాడు. పట్టణమున కొంతవరకు వ్యాపించిన దనియు చెప్పవచ్చును. వ్యాపార పరిస్థితులచే నచ్చటివారనేకు లీగరమునకు వచ్చుచు పోవుచు ననుభవముకూడసంపాదించుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో ప్రాధులారుచు పురచాలక సంఘముబట్టి యొక విశేషముగాదు. న్యాయాచుగన్యముగా కలుగవలసిన స్థానికస్వపరిచాలనా స్వాతంత్ర్యమును ప్రాధులారు పొదులు కనిపించుకు సంతసించుచున్నాము. చేసినగౌరవమునకు తగదు రనిపించుకొనుట వారయందే కలదు.

కొను గాటమారు విషయమున నితీవలక్రానికు పత్రిక జర్మనవారే ఆయల్లరిసంతయును మొదటినుండి యేర్పరచిరిని ప్రకటించిన విషయమును పయనియకుపత్రిక పేర్కొని, దీనినెంతమాత్రమును నమ్మరాదనియు, ఇట్టిసమయములో ప్రతిచోటను జర్మనవారి కుట్రకలదను భ్రమకలుగుట సహజమనియు వ్రాయుచున్నది. ఈయభిప్రాయముతో నేకీభవించుచు నమ్మత బహు పత్రిక ప్రభుత్వమువారు సమ్మతికముగ విచారణ సలుపుటయే యవసంఘ మేర్పరచియును సరుయమున నిట్టిపోకిరి వార్తల వెలువరించుట నిజముగా తగదని ఖండించుచున్నది. వార్తాభికారి దీనినేలయగుచు ఉయ్యోయని ప్రశ్నించు చున్నది. మైందవాల్ల సామరస్యమునగున మైందవాల్ల పత్రిక లెల్లయు పయనియరు అమృత బహు పత్రికల యభిప్రాయముతో నేకీభవించు ననుట కేమి సందేహము!

రాయచోట వెల్లికాతేటి హస్తమున, వాల్లవనల కట్టనిమిత్తము దొరకనవా కొనకువివాళము యొక్క మొత్తము యు 2900 నుండి యు 3338 లకు పెచ్చింపబడెను.

తెలంగాణదేశము సుబాబట్టును, బావాబట్టును మున్నగుగ్రామములలో నెవరియెవరు మహమ్మదీయులు గద గురు వారమునాడు సుబాబట్టులలో ను గూడిరి. గవర్నరు మంతు ఖాజీగాను ప్రస్తుతి సుగ్రామమునకుఁబడి ప్రసంగించిరి. అంతట నభివృద్ధి కుట్టువారి వ్యాపారములు యెంతటి అండ్లప్రభుత్వమువారు తమ ప్రభుత్వములలో హావనములను పొంది చేయవలసినవిలువల వాల్లము మొసగించుటకు వచ్చినవారు గాని బాది, తమవార్తలన్ని నమ్మవలసి. ప్రాధులతో నుగ ముగిపురకు తేటదెను.

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు-ఫ్రాన్సులు.

ప్రతిచిహ్నప్రకటన.

పారిసు, నవంబరు 30:—రెన్నుజిసాహంకాల మిట్టరి ప్రకటించబడెను. కడచిననెల 21 మొదలు 27 తేదీవరకు నిరుపకాకముగ మనమెబడి యున్నది. తిన్దను సముద్రమునకును మధ్యప్రదేశమునకును మనవారు జర్మనీవారిమీదకి చాకి చాలవచ్చును గలగతేసిరి. ఇన్దెనును క్షంసముచేయ జర్మనీ వారు తిట్టగుప్రయత్నముచేసిరి. చేపాలయము, కెల్ఫ్రీ, హుజ్జ అనవి క్షంసముయ్యెను. డిప్సమాకునకు దక్షిణము నందు యాజునకు వెళ్ళుపల్లికట్టు కడచిననెల 23 తేదీని ఒక నలము వ్యాకమించుకొంటిమి.

టెన్. టుయిలె మధ్యప్రదేశమును జర్మనీవారియే జేయుతము.

టెయి, వారెలయవ్య. క్షంబుముగ పోగుజరిగెను. కాని జర్మనీవారికి ఫలముకలగలేదు. మనకు మేలుకలిగినది. ఇది వరలో మనకు చికాకుపడదును కచ్చిర కందలము లన్నియు స్వాధీన పరచుకొంటిమి. శత్రువులు తమమైనికులకు భోజనపు టెప్పముల గావించుటలేకండ మన ఫీరంకులు జేయుచున్నవి.

ప్రతిపక్షసైన్యము

దిరుగాలు

లండను నవంబరు 30:—కడచిన 2 తేదీ ప్రయతింపబడిన నష్టముల పట్టిగా, ఈప్రయత్నములలోని లోకత్వలో స్వీటుమాకాగారికి బెప్పును తగిలెనని వ్రాయుచున్నది. ఇది పారబాటు. వార్తెన్నులలోని మేజరు యం జె. జి సీటక్ మాన్ చనిపోయినవారు. యాదున్నమైరు లైటు ఇక్ థెక్ ట్రోలోని కె. సిమస్సు.

వెబ్బులులినివార లండను ఇమ్మెన్సీలోని మేయరాకెన్స్ (రామూకాగార్లు)లోని కె. డెవినుట్.

వైద్యశాలను శ్రీరాజుగారు దర్శించుట.

లండను నవంబరు 30:—ప్రామ్మదేశపు లుర్రభాగముననున్న శ్రీరామ ప్రత్యేక విశేషము శ్రీరాజుగారు అనుచులతోగూడ నోడ జిరి. జేబులిస్సగా రాహ్వో మొసంగిరి. శ్రీరామపోవుటగుచ్చి పత్రికలు క్షంబుచు చున్నవి. కడచిన 170 సం॥ లకును ప్రతిపక్ష సైన్యముతో ఖండమునందట కడియే ప్రభువుని వ్రాయుచున్నది. ఇందుచే సైన్యములకు ప్రోత్సాహము కలుగును.

క్రాంత సైన్యము

కెంట్రా యిబ్బందలు.

లండను డిసెంబరు 1:—సైన్యములకు జేర్చుటకు బని జేయుచుండిన దొరతనము వారి కెంట్రా కంపెనీ వారు యుద్ధకచ్చేరి వారిని సలహానుడి గిరి కెచెను ప్రభువుగా నిట్లు జవాబు నిచ్చిరి. సైన్యములకు సరఫరా విషయమునకు దక్షుల కచ్చేరిల విషయమునకు సైన్యమున జేర్చువారితో సహాయముగ వాటుపడుచున్నాడు.

కర్నల్ ఫీలిప్సుగారు.

కర్నల్ వివన ఫీలిప్సు యం. పి. గారిని బ్రెగ్ గాదీరు జనరల్ గా నియమించిరి.

ప్రతియాలిలాంతు.

వెస్ట్మిన్స్టర్ ముద్దము.

కోటలకు పట్టుకొనుట.

లండను నవంబరు 30:—వార్తా ప్రకటనా సంఘము వారిట్లు చెబుతున్నాడు:—యిరాక్ల మిత్రిజాతులవారు పశువులను మేల్చుకొను భూముల కావలిగాయునుండ లెకొక క్యూబిక్ గాక్రెండ క్రాన్స్ నేర్పరపడిన సోసాలి లాలిని యొంటిల దేశమువారు క్యూబులకు దాగిలికిరి. గితి తెల 21, 23 తేదీలలో మింతెన క్రెస్సుగడ్ల సోసాలియులు నిరంజ. కెరెన్సులకు కొంటిల్లు యు స్వాధీనముచేకొంటిమి. మన ఫీరంకులు కెరెన్సులకు చాల కష్టము కలిగించెను. వారివారి దొంగిలె. పోలగొడెను పోల్చుచుండినది. ఈవర్తలలకు రాజధాని యెంటిలో ౨ లి న మేలుగుచున్న వ్రాయబాలిని కమిషనరుగారు వ్రాయుచున్నాడు.

ప్రతియను సేవలను వెనుకకుకొట్టుట.

కమలాగ చాచినవాడు చెప్పమాటలు.

లండను నవంబరు 30:—వార్తా ప్రకటన సంఘమువారు యుద్ధభూమికి, యాచి కచ్చేరి యి 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

జర్మనులు యిప్పుడుయడ మనకు ముందంజచేను కున్నందున, చిన్ని యుద్ధములు జరుగుచున్నవి. వారిమైనవారు తుపాకులు కాల్చుచున్నారు. మనవారివై వారుకాల్చుచున్నారు. ఒకరి వైకొకరు బాంబులను కల్లకు చుప్పుకొనుచున్నారు. యుద్ధము ఆటకేంద్రకి తేలినది. మనవిమానములు కొన్ని లోజులనండి కాలుచున్న కయ్యయనకు పోవుచున్నవి.

సైనికులకు చలికలకలుగు వాధలను నివారణచేయుటకు ఆ నేక ఏర్పాటులు చేయుచున్నాడు. కండకములలోకుం పట్టు పెట్టుచున్నాడు నేలమీద చెక్కలను పరచుచున్నాడు. కండకములకు వెనుక వంట చేయుటకుకూడతగిన సదుపాయములుచేయుచున్నది. కొంచెుసేపు యుద్ధముచేసిన సైనికులకు స్నానముచేయుటకు వెచ్చునీళ్లు ప్రాకుటకుకాఫీ సిగరెట్లు యియ్యబడును. సైన్యములలో ఒక్కనికిగూడ జబ్బుచేయలేదు. ఆహారము పుక్కుమైందిగా నుండుటే దీనికికారణము. ఇది వరకెన్ని దును సైనికులకు యుద్ధభూమిలో యిట్టిచక్కని ఆహారమువెట్టి యుండలేదు. ఏకిపట్టుకన్న ఫ్రెంచివీరభివమువారు ఒకచెంప రెండు మైళ్ళ యుద్ధభంగములోనున్న తమసేవకులైల్ల మీద ఆహారపదార్థమును సమయచేయుచు, మనసేవలకు ఆహారపదార్థములు తెచ్చుటకుపాద లైలుకే సదుపాయములను కలుగజేసిరి. వీరు ఈసాహాయ్యమును చేయకపోయిన పక్షమున మనసైనికులకు చాలింతటి చక్కని ఆహారము దొరకకపోయి యుండును.

మన గుడ్డపుకాతులనేన ఆ నేరదిధముల సాహాయ్యపడి నది. కాకులతో శత్రువులవై పడినది. నేనలకు ఆడ్డముచ్చిన చెట్టుచేమలను చదవొట్టినది. కండకములకు ప్రవీనది.

పరామచారి ప్రకటన

లండను డిసెంబరు 1:—కుల్లియములో ఫిరంగులయుద్ధము జరిగినది. ఆగ్రానుకు ఉత్తరమున జగ్జువలు బహుమతుకుగా పోరాడుచున్నాడు. ఆరి ప్యారిసులో ప్రకటించబడినది.

సైన్యములకష్టము.

లండను డిసెంబరు 1:—లెఫ్టెంట్ మెజర్. టిల్ వే అనునతడు యుద్ధముచేయుచు చనిపోయెను.

లండను డిసెంబరు 1:—ఈ జిత్తు వ్యాపారము వర్తకము నిర్మకొనముగా సాగుచు ఈజిప్టు దొరతనము వారు దిశుబరు 7 క తేదీకుండి మరల వ్యాపార సంబంధముగు మండల నామోదించుటకు ప్రారంభించెదరు. మార్చి నెలకు లోగా జరుగు వ్యాపారములు గమనింపబడవని లిఖనాలు ప్రతివ్యాపార సంఘమువారికి తంతివా వచ్చినది.

జెల్లియము.

ఇన్దెయ్యము.

అబ్దుల్లా నవంబరు 30:—పాండుల్లా వే పత్రికకు ముసలాక్షా విశేషముట్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఈజిప్టులకు మధ్య కొడు గాఫముగ జరుగుచున్నది. ఇన్దెయ్య బట్టుకొను టకు కడపటి ప్రయత్నము చేయుటకు 10000 సైనికులను జగ్జున పాండుకు.

మహా

హిందూ యుద్ధము

త్రైలోకాడు నవంబరు 30:—యవ్యను అధికారులచే ప్రకటించబడు ఆర్మీమెంటుజరు అనుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—హిందూ యుద్ధము మా కనకూలముగ జరుగుచున్నది. శత్రువులు నుండు సామానులను, దెబ్బలుతినిన వైనికులను వదలి పారిపోవుచున్నారు. వారిని మన ఆశ్చర్యము తరుముచున్నది. శత్రుసేనలను మేము వెన్నంటి తరుముటకలన, వెనుకకు పులుముచు వారు పోరాడవలెనని సామములలో నిలిచి యుద్ధము చేయుటకు నిలుతెనున్నది.

గోపియ యుద్ధము

గోపియ యుద్ధములో మనకు లాభము కలిగినది. కాకాపట్టణము వైపునకు మేమింకను ఆస్త్రియాసేనలకు తరుముచునే యున్నాము. నవంబరు నెల మొదటి రెండువారములలోను యవ్యములు 50 వేల ఆస్త్రియా సైనికులను ఖయిదీలుగ పట్టుకొనిరి. తూర్పు ప్రవ్యాలో ముఖ్యులగు పోరాటమేమియు జరుగుటలేదు. యవ్యము సైనికులు చాలమంది కాకాపట్టణమును సమీపించుచున్నారు.

పట్టుదలతో యుద్ధము జరుగుట.

త్రైలోకాడు డిసెంబరు 1:—లాండ్లువైపున పట్టుదలతో యుద్ధము జరుగుచున్నదని యవ్యను అధికారులు తెలియజేయుచున్నారు. జెర్మీ ప్రాంతముల జర్మనుసేనల ముందుకు వెళ్లవలయునని, ప్రయత్నించినవి. కాని చాలకష్టముతో వెనుకకు నెట్టివేయబడిరి. తక్కినవోట్ల విస్ఫులానది యెడమవైపున, ఆదివారమునాడు ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది.

ఆస్త్రియా సేనలను ఓడించుట.

కోనిస్సెనోకు ముప్పదిమైళ్ల దూరములో, బాధ్యక్షిల్లకు ఉత్తరమున, దైదోవేస్కో, జిందోనోవాలిమియగ పశ్చాత్తవరకు, మెజోల బోరెజుకు దక్షిణమునరకునునీచి కాకాపతియను కనకూలను రక్షించుచున్న ఆస్త్రియా సేనలను పదిదినములు యుద్ధముచేసిన తరువాత ఓడించి, యీ రక్షకస్థానములను పట్టుకొంటిమి. ఫిరంగులన, చాలమంది ఖయిదీలునుకూడ పట్టుకొంటిమి.

జర్మనీ

ప్రెసెన్ అను జర్మను స్త్రీమరు

లండను డిసెంబరు 1:—ఈ స్త్రీమరు తీగలేని తండ్రి వారలను పంపుచుండెను కలదు. ఈ స్త్రీమరును పట్టుకొని కమేండరును అరెస్టుచేసిరి. ఈ తీగలేని తండ్రివారల యంత్రమును స్త్రీమరులో అమర్చి ఎక్కువ కోజులుకాలేదు. అని హాంబుర్గ దేశమునందలి హేగపట్టణములోని అధికారుల విచారణకలన తేలిగినది.

జర్మనీవారి ప్రకటన

ఆముస్బర్గ్ డాం డిసెంబరు 1:—ప్రాన్స్ తెత్తియము యుద్ధగూములలో కొత్త విశేషము లేమియు జరుగలేదు. తూర్పురషియాలోను, దక్షిణ పోలాండులోను కాంతముగనున్నది. ఇదిగరకు పట్టుకొన్నవారుగాక ఉత్తరపోలాండులోని తిరిగి 9500 మంది రషియాసేనలను ఖయిదీలుగ పట్టుకుంటిమి 44 ఫిరంగులను, మందుగుండు సామానుబండ్లనుకూడపట్టుకుంటిమి.

తురుష్కస్తానము.

టర్కీతో యుద్ధము.

త్రైలోకాడు డిసెంబరు 1:—రషియాదొరతనమువారు ఈక్రింది విషయమును ప్రకటించిరి:—నవంబరు 21-వతారీఖు నుండి నల్లనదుద్రములో టర్కీవారి యుద్ధనావ ఒక్కటైనను ఆగపడుటలేదు.

టర్కీవారు పారిపోవుట.

లండను డిసెంబరు 1:—నవంబరు 27 వ తారీఖున యుక్రెయిన్దేశీయమున స్థావరములను ఏర్పరచుకొనియున్న టర్కీ సేనలను రషియావారు తరిమి వేసిరి. టర్కీవారు పారిపోయిరి. రషియావారు రెండు ఫిరంగులను, కొంతమంది సయినకులను పట్టుకొనిరి.

కలకత్తా.

బారిసాలుకుట్రపు కేసులో పారిపోయినవారు.

గొప్పవారిపై ఆపవాదము.

కలకత్తా డిసెంబరు 1:—బారిసాలుకేసునందు పారిపోయిన మదనమోహనభామిక్ అనునాతని తమయింటిలో

నుంచుకొనినందులకు ముగ్గురవై అభియోగము తేబడెనుగదా. ఈ అభియోగమునందు నిన్నును చార్జియరు వి. సి. ఛాటర్జీగారు సాక్ష్యమునిచ్చిరి. వీరు ముద్దాయిలతరపున కొంతవరకు పనిచేసిరి. బారిసాలుకేసునందు ముద్దాయిలతరపున బరికేసి యుండిరి. సాక్షి మదనమోహనుని గుర్తించలేకపోయెను. కాని వీరికలె కే యందు మనుష్యుడొకడు బారిసాలు కుట్రపు కేసు ముగిసినతరువాత చాలసార్లు తన వద్దకు వచ్చెననియు, బారిసాలుకేసు తీర్పు ననుగరించి తాను పారిపోయినవాడగుట చేత స్థితిగతు లెట్లుండుననియు హైకోర్టు బార్ అైబ్రీకదర్ల తన్ను అడిగెననియు, సాక్షి చెప్పెను. సాక్షి మదనమోహనుని వై వారంటుజేసినచో నిష్ఫలమగునని తన అభిప్రాయమును జెప్పెను. పునర్విచారణనునందు దొరతనమువారితరపు స్టేడరు వి. సి. ఛాటర్జీగారిని ముద్దాయిలతరపున సాక్ష్యమిచ్చుటకు గాక మరెముకందులకు విచారించబడుచుండెనని చెప్పెను. ఈ కేసువిషయమున వీరుదొరతనమువారిని కొన్నివరకులను గోరిరి. ఈవరకులకుదొరతనమువారిొప్పుకొనకపోవుటచే తాను సాక్ష్యమునిచ్చుచు గొన్నివిషయముల జెప్పెదమని చెప్పించిరి. ఇప్పుడిచ్చిన సాక్ష్యముంతయు నిటీవలనాలోచించి యిచ్చినది. మదనమోహనువై వారంటు నిష్ఫలమగునని స్టేడరుగారు చెప్పినను ముద్దయ రహస్యముగ నిరుగుచుండుట చిత్రముగ నున్నది. స్టేడరుగారు మొదట్టియుద్ధయ తరపున నేరముకోప్పకొనుటచే మిగిలిన యిద్దరును నిర్దోషులగునని యెంచిరి. కానియాయుక్తేశ్వరు సేకసేరనందున సాక్ష్యమునిచ్చుటకు వచ్చిరి.

ఛా|| నాకుమదొరతనము వారి యుద్ధోగియులకును జరిగిన యుత్తర ప్రత్యుత్తరములలోని విషయములు బయలు పరప నాకీప్రములేకున్నది

దొరతనమువారి పక్షమున నగోడుబాబుగారు-భయము లేదు. బయలుపరప వచ్చును.

బారిసాలుకేసు యెట్లురాజీచేసి కొంటిరో ఆత్మీయనే యీకేసుగూడ రాజీచేసి కొనవలెనని తీయించితిని సాక్షి జెప్పెను. ఇందులకు దొరతనమువారిొప్పుకొననపుడు వ్యక్తానామాను త్రీప్పి వేసి సాక్ష్యము నియ్య దలంచితిని. ఈకేసునందెట్లు సాక్ష్యము నిర్దుకో నేరుగారికి దెలిసితిని బారిసాలుకేసునందు ముద్దాయిల తరపువారు తాముగోరిన దానినెల్ల వ్రాతములకము జేయలేదు. డిప్యూటీ తీగల్ రిమెంబ్రాన్సుగారు గుప్తగారితో నాకేసునుగూర్చి జర్జింపుచో కొద్దుకసంబంధించిన విషయము నాలోచింపలేదు. ఆకేసునందలి పిటీషను నేనువ్రాసినదే. (గుర్తుబట్టిరి.) ఈపిటీషను నందు పారిపోయిన ముద్దాయినిగూర్చి యేమియులేదు. పారిపోయినముద్దాయి యావిషయమున వారుచేసిన వాగ్దానము పిటీషనునందు నిరూపింపబడలేదు ఏలయున అట్లుచేసినచోకొరతనమువారు తక్షణమే తలవంచెదరని గుప్తగారు చెప్పిరి. అప్పటినుండి గుప్తగారి ననేకపర్యాయములు గలసికొంటిని. ఇటీవల గ్రాండుహోటలునందర్ల వారిగోమట్లాడితిని. వారిచ్చిన వాగ్దానము ననుసరించి మదన బామిక్కునకు సలహానిచ్చి తిని చెప్పితిని. మీదగ్గురకురాకనే మీరు వానిని పోలీసువారిలకు నొప్పగించవలసినదనిగుప్తగారుజెప్పిరి. గుప్తగారివై నాకు కోపమువచ్చి నేను వెడలిపోతిని. తరువాత పునర్విచారణము నందిట్లు చెప్పిరి. నేను దొరతనమువారి కెంచుచే సలహావ్రాసి తినిన మొదటి ముద్దాయినేము నావెనున్నది. నేను స్త్రీగవర్ణురగారితో మాట్లాడినపుడు బారిసాలుకేసులో జేసికొనిన యేర్పాటులను బయలుపరపవలసినవచ్చునని చెప్పితిని.

విషయమును బయల్పరచుట దొరతనమువారి కిష్టముండదని నాకు దొచుచున్నదని నేను సర్ విల్లియండుస్మాకుగారికి వ్రాసి నటుల జ్ఞాపకమున్నది. బారిసాలు వ్యవహారము బయలుపరచుట దొరతనమువారికి సంతసముగానుండదని సర్ విల్లియండుస్మాకుగారితో జెప్పితినుకొనెదన. నేను వండేమాతరమును పత్రికకు వ్రాయుచుంటినికాని యెప్పుడును దౌర్జన్యమును బోధింపలేదు. కొంతమంది డుప్టు లీవిషయమును తెలుపగా నాయెల్లు సోవా వేరుబడెను. అని సాక్షి చెప్పెను కొంత వాదమైన తరువాత బారిసాలు కేసును గూర్చిన సాక్ష్యము నొప్పుకొనుటకు సమ్మతించిరి. బామికునకు వారంటుకలని భయము లేదను తన అభిప్రాయమునకు నాధారముగు వాగ్దానము నిచ్చిన గుప్తగారితో తాము సంభాషించినదంతయు విశ్రమముగా సాక్షి జెప్పెను. నాకు గుప్తగారిట్లు చెప్పిరి:— 12 గురు ముద్దాయిలును నేరము నొప్పికొనినచేరి మిగత 14గురు ముద్దాయిలమీదను దొరతనమువారు కేసును బాలించుకొనెదరు. ఇంతేగాక నేరము నొప్పికొనినవారు నిరూపింపబడిన కాలమునకే తీక్షివేయబడుదురు. గుప్తగారి విషయములను పిటీషను వ్రాయవలసినదని చెప్పిరి. పారిపోయిన ముద్దాయిలనుగూడ పిటిషనులో జేర్చుదని నేను గుప్తగారితో జెప్పి యుండలేదు. ఇందులకు గుప్తగారు మిగతం నాకెప్పుడునును భవముకలదు. వారి పేర్లనుగూడ వ్రాసినచో దొరతనమువారు వాదించవచ్చుచా యను దానిని గూర్చి చర్చించెను. గుప్తగారిని మీరు రామిబిజివో ఛాటర్జీగారికిని శ్రీగవర్ణురగారికి నేమి సంభాషణజరిగినదో తెలుపుటకు కార్మికేలు ప్రభువుగారిని రావించుటకు పిటిషను దెబ్బదునని నేనుగారు చెప్పిరి.

యాలనుగూడ పిటిషనులో జేర్చుదని నేను గుప్తగారితో జెప్పితిని. ఇందులకు గుప్తగారు మిగతం నాకెప్పుడునును భవముకలదు. వారి పేర్లనుగూడ వ్రాసినచో దొరతనమువారు వెంటనే తలవంచెదరు. కాని పారిపోయినవారిమీద కేసు తేబడదని నేనుజెప్పుకది మీరు నమ్మవచ్చును. అనిచెప్పిరి. ఈవిషయమున దొరతనమువారు గుప్తగారికి పూర్తిగ నధికారమిచ్చిరినీ నేదలచితిని.

ఈవిషయముల ఖండింపుచు సాక్ష్యమునిచ్చుటకు గుప్తగారిని దొరతనమువారు వాదించవచ్చుచా యను దానిని గూర్చి చర్చించెను. గుప్తగారిని మీరు రామిబిజివో ఛాటర్జీగారికిని శ్రీగవర్ణురగారికి నేమి సంభాషణజరిగినదో తెలుపుటకు కార్మికేలు ప్రభువుగారిని రావించుటకు పిటిషను దెబ్బదునని నేనుగారు చెప్పిరి.

గుప్తగారు రావించబడిరి.

బారిసాలుకేసునందు పారిపోయిన ముద్దాయిలవై కేసు దీనివేయబడునని ఛాటర్జీగారితో జెప్పి యుండలేదు. మదనమోహనుని, ప్రటూల్ గంగులీని బట్టుకొనినతరువాత ఛాటర్జీగారి ననేకసార్లు గలసికొంటిని. కాని యొకప్పుడైనను పారిపోయినవారివై కేసు దీనివేయబడె ననుకొంటిని చాటర్జీగారు నాతోజెప్పలేదు. వీరిమీదగూడ కేసును దీనివేయవచ్చు బ్రవర్తించుచునది. ఇది వారుపట్టుబడిన సగునాత జరిగినది. బారిసాలు కేసునుకొద్దనందు కేసు ప్రారంభింపగ నేడక్కాలో హత్యజరిగెను. ఈవిషయమున బారిసాలుకేసులో పారిపోయినవారివై పోలీసువారి కనుమానము కలిగెను. పారిపోయినవారివై కేసును దీనివేయటకు పోలీసువారిొప్పుకొనరని నేనెరుగుదును. ఇట్టిది దొరతనమువారికి రుచింపదని యెరుగుదనని గుప్తగారు సాక్ష్యమునిచ్చిరి.

పి. ఎల్. రాయగారి సాక్ష్యము.

బారిసాలు కుట్రనేరములో పరాయయిన ముద్దాయిలు విచారించబడుచున్నారు. డి. సి. ఛాటర్జీగారే నోమియర్. రాయగారికి కొన్నిసంగతులను చెప్పినందున వాచేసాక్ష్యముప్పించుటకు ముద్దాయిపక్షమువారు కోరికాని రాయగారు సాక్ష్యమిచ్చుటకు నిలుకాదని కోర్టువారు తీర్పు చేసిరి.

కలకత్తా వర్తమానము

జర్మనీతో వర్తకముచేయుచున్నట్లు చార్జీచేయబడుట. కలకత్తా డిసెంబరు 1:—దొరతనమువారుచేసిన ఉత్తరవులకు వ్యతిరేకముగ గణపతిరాయ మున్నగు వర్తకులు జర్మనీవారితో వ్యాపారము చేయుచున్నట్లు దోష విచారణ కాఖివారలన చార్జీచేయబడిరి ఈ కేసులను నేడు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు క్లిక్ హోగారు విచారించుచున్నాడు. పూర్వము కొందరు వ్యాయపాదులలో ముద్దాయిల కక్షమున వారించుచున్నారు. దొరతనము పక్షమున హ్యాయుగారు, అడ్వోకేటు జనరలుగారి కేసులో వాదించవలసియున్నదనియు కాని మ్రోజా కోర్టులో కేసులను నడుపుచున్నారనియు, యీ కేసులు తీర్మానమగువరకు, వారు వాదించుటకు రాజాలరనియు తామ అడ్వోకేటు జనరలుగారితో మాట్లాడి, సంగతి సందర్భములను తెలియజేయుదుమనియు, దానిమీద కేసులను యెప్పుడు విచారించునది నిర్ణయించవచ్చుననియు మేజిస్ట్రేటుగారికి తెలియజేసిరి. హ్యాయుగారు అడ్వోకేటు జనరలుగారితో మాట్లాడి సంగతి సందర్భములను తెలియజేయువరకు కేసులు వాయిదా చేయబడినవి

కలకత్తా బాంబు దౌర్జన్యము

కలకత్తా డిసెంబరు 1:—ఇటీవల కలకత్తాలో జరిగిన బాంబు దౌర్జన్యములో హెడ్డుకానిస్తేలిలు రామభజన సింగు చనిపోయెను. ఇతని మరణము విషయమై రేపు పంచాయతీ చేయుటకై నిర్ణయించబడింది. కాని ఇప్పు డీవిచారణజరుగదు. ముందుకు వాయిదా వేయబడినది మచ్చిపారా తాజా అధికారము క్రిందనున్న రెండు గృహములు నేటి ఉదయమున కోధింపబడినవి. కాని ఎవరిని పట్టుకొనలేదు.

నల్లమందు అమృతము.

కలకత్తా నవంబరు 1:—కలకత్తాలో నెలనెలకు, నల్లమందు వేలము చేయబడుచుండును. ఈ అమృతము నేడు జరిగినది. కడచిన నెలలోకంటె యిప్పుడు చాలమంది కొనుటకు వచ్చిరి. వీహారు నల్లమందు 12½ పెట్టెలు అమ్మకమైనవి. సగటున పెట్టెకు రూ 1643-8-10 లు ధర వచ్చినది. వీనిలో ఎక్కువ ధర రూ 1635 లను, తక్కువ 1600 లను వచ్చినది. వీహారు నల్లమందు అమృతము కలపు కడచిన నెల రూ 192000 పాశులను యిప్పుడు రూ 2,01750 పాశులను వచ్చింది. 893 పెట్టెల కాళీలందును వేలము జేయగా 775 పెట్టెలు అమ్మక మయినవి. వీనికి సగటున రూ 1605-6-2 ధర గట్టినది. వీనిలో ఎక్కువధర 1780 రూ తక్కువ 1500 లను వచ్చినవి. కడచిన నెలలో 415 పెట్టెలు అమ్మకము. 718725 రూపాయలు వచ్చినవి. ఇప్పుడు 12,41175 రూపాయలు వచ్చినవి. అసలు మొత్తము మీద, రూ 1510-2-7 ల చొప్పున పెట్టెలు అమ్మక మయినవి. 1445925 రూపాయలు వచ్చినవి.

ఇంకను మరికొందరు స్త్రీలును ముచ్చటించిరి. ముచ్చట
మచ్చు స్త్రీలచే కడు ఆనందకరమగు సంగీతములు హాస్యాని
యందిరి పాడుటయెను. తర్వాత అప్పభూతాలగు శ్రీ వీరా
రత్నమ్మగారు, ఈపరిశ్రయము కృతార్థురారౌదగు 1. నందూరి
వెంకటలక్ష్మమ్మగారికిని, 2. యు. రత్నమ్మగారికిని, 3. తిరునగరి
తాయారమ్మగారికిని ప్రత్యేకమహిమను లాసంగిరి. ఇంతట
సభ క్రమతాళధ్వనులచే సంగీతముతో ముగిసెను.

Regarding the general military situation Sir. J. French says the Germans threw the weight of the forces on the Western Front and this greater strength precluded the possibility of our taking a vigorous offensive. The roll of armies in the West consequently has been to occupy strong defensive positions, holding the ground, and inviting the enemy's attacks, and the value of this lies in that when the Eastern Provinces of Germany are imminent danger of being overrun by numerous and powerful Russian armies nearly the whole German active army would be tied down to the lines of trenches from Verdun to the sea 360 miles long.

అత్యుత్తమమైన మదరాసు విల్ టర్బనులు.

మంచి పట్టుతోను. చక్కని జల్తారుతోను చేయబడినవి.

ఎర్ర తలపాగలు, ఒక అంగుళము బుగారు జల్తారుగలవి. ఇన్ స్ట్రక్టురులకు బాగుగా పనికివచ్చును.

మైనూరు మాదిరిగాని, మదరాసు మాదిరిగాని కొడిన మాదిరి పంపబడును. ధర రూ. 7-0

తుర్కీ ఎర్ర పట్టుగడ్డ బుచ్చున, మైనూరు మాదిరిగాని మదరాసు మాదిరిగాని పెద్ద

మనుష్యులకు అనేక రంగులతో జేయబడిన తలపాగలు ఒక్కొక్కటి ,, 5-8

మైనూరుగాని మదరాసుగాని మాదిరి. ఎరుపు, రోజా, నీలము, తెలుపు వస్త్రా రంగులతో ,, 6-0

బల్లమైన తలపాగపెట్టె జూనియరుగ వేయబడినది. ,, 1-0

ఆర్డరులు పంపునపుడు తలయొక్క కొలత పంపుడు. సగముచాజ్ అడ్వాన్సు ముందు పంపవలెను.

ఎస్. ఇస్మాయిల్ అండు సన్,

ఆర్ట్స్, వాలంటియర్, పోలీసు కంట్రాక్టర్లు, 67, మూరు వీధి, మదరాసు.

S. ISMAIL & SON,

Army, Volunteer, and Police Contractor,

67, Moor Street Madras.

వనోపధి సార్వాపరిల్లా

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళ పోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసవట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుట్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నెకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుష్టు కుమందు.

ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత మధువల్లి(త్రాగుటకు మందు) నాగవల్లితైలము పైపూతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవు మందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనసవాడి, నం ౨. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

పక్షనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నియబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోట్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14)

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

కళ్యాణ ఘృతము.

ఇది స్త్రీలపాలిటి కల్పవృక్షము స్త్రీలు సకాలముః హిష్టకాకుండుట, మయిల సరిగా పోకపోవుట- మేహవాద్యులు, తలనొప్పి, అశక్తి, సంతాపహీనత, మలబద్ధము, మనుష రోగము, యుతుకూల, మొదలగు స్త్రీలవ్యాధులనశ్చిన్నమృతమ గా కుదిర్చి సంగానవతులను కేయలుతో ఆస్తితియిమయినది. 4 సీసాలు చాలును; సీసా రూ 1-4-0 4 సీసాలు రూ 4-8-0

భాగతీయ పాలామృతం:- ఇది బిడ్డలకు అమృతమల్యము. అట్టిగము, గర్భవాతము, పురాణజ్వరము, కృశత్వము, మొదలగువానిని హరించి మంచి బలము, జీవశక్తిని కలిగించి బిడ్డలను పురిపిల్లలవలె నెంచును. సీసా రూ 0-8-0; 6 సీసాలు రూ 2-8-0

మనోరంజని తలనూనె:- ఇది మిక్కిలి పరిమళము, పొగి తూలవాసనను గుప్పించికొట్టుచుండును. వెంట్రుకలకు చక్కగా పెంచును. మృదుత్వమునిచ్చును. మెదడుకు చల్లద సీసా రూ 0-8-0; 6 సీసాలు రూ 2-8-0

అధ్యంగనైలము:- దీనితో తలతంబులొనినలేక రాచ కొట్ట, తలనొప్పి, పార్శ్వపునొప్పి, కండ్లమంటలు, చుండు, మొదలగువానిని హరించి మెదడుకు చల్లదనునిచ్చి వెంట్రుకలను నల్ల పరిచి పెంచును. మువాసనయుగలదు. సీసా రూ 0-6-0 (6 సీసాలు 1-14-0) బొమ్మ సీసా రూ 0-2-0. వి.పి. ఖమ్మరా పి. కి. పి. అండుకో. ఆయుర్వేద సమాజం. పొందూరు గుంటూరుజిల్లా

క ప హ రి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-4-0

దగ్గు శ్వాసరోగములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. 1. శైత్యము వలన ఏర్పడుదగ్గు, 2. శీతకాలమున జరిగించు దగ్గు, 3. శ్వాసరోగముల సూక్ష్మనాళములందు ఏర్పడుదగ్గు, 4. ఉబ్బనము, 5. డయదగ్గు దగ్గుకు నేనించవలసిన మందు దగ్గువిధమునుబట్టియుండును. శ్వాస పిల్లి కూతలు ఎగిరిప్పు ఆయానము మొదలగు కఫరోగములు శ్వాసరోగముల సూక్ష్మనాళములయందు ఏర్పడు బొగ్గువులునువాయువు త్వరలో ప్రాణవా యువునకు మారనందున కలుగును.

క ప హ రి చూ ర్ణము

ఈ చూర్ణము వనమూలికలచే చేయబడినది దగ్గు, ఉబ్బనము, కాసహీన శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని నెండు నుంచుకొనుట మంచిది. చిన్న డబ్బీ 1-కి 0-8-0. అమృతాంజనడిపో 6 తంబుచెట్టిపిప్పి, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

(రెండు సంఘటనలు తెలుపడినవి.)

ఇది దన్ని జేతముల చరిత్రయు సులభముగా భాషాలో తెలియవలయులతో కథలవలె వర్ణితమగును. చందాపద్ధతి వెత్తరమునకు (రమారమి 600 పుటలు) 6 సంఘటనలు, చందా రూ. 2-0-0-0 (పోస్టేజితో సహా). ప్రవేశ రుసుములేదు. సంఘత్తరము చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును కలయికాదు:-

గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.,

చింతాడిపేట, మద్రాసు. అని వ్రాయుడు.

Imports:-Grains, Spices, Gunnies, Drapery, Soft goods, Haberdashery, Hardware, Hollowware, Ironmongery, Kerosine oil and its products, Typewriters, Cycles, Watches, Yarn, Sugar, Salt and Teas.

జ్వర హరి

సీసా 1-కి వెల రూ. 0-1-0

జ్వరము శరీరమునందు రక్తభేదము, రక్త గతిభేదమువలన గలుగును. సాధారణముగా నీటి, గాలి, స్థలపుమార్పువలనను దేహమునకు గాసి వలనను జ్వరమువచ్చును. జ్వరహరిని అయిదు పూటలు సేవించిన పట్టువిడుపు జ్వరములు, చలి పురాణజ్వరములు మొదలగు సమస్తజ్వరములు మానును; కొద్దిదినములు సేవించిన శరీరము యథాస్థితినిజెంది ఆరోగ్యము గలిగియుండును.

వజ్రగుళికలు.

20 మాత్రలగుల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0.

భాషువుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు, నర పటుత్వము కారణములు. రక్త పుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము.

ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాయామమువలనను, జీతేంద్రియత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును. దీనివలన శుక్లనష్టము, స్థలనము, శక్తిలేకుండుట, అగ్ని మాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును. వైజ్యులకు వజ్రగుళికలు వజ్రాయుధమునవింటి.

మూల శంకరు తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-1-0

మూలశంకరవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావునాది క్రమముగ చిన్నచిన్న మలలు ఏర్పడును. ఇది మైక్రోకోక్కు మందతవలన (Torpid liver, గలుగును అతికాక, బలహీన, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలావరోధమువలన బహిష్కృతమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములందును రక్తమువగును. విమువక కొంతకాలమువాడిన మూలశంకరోగము తగ్గలదు.

అమృతాంజనం దిప్తి) నం. 109, ఫోరోడ్డు బొంబాయి. 6 & 7, తంబుకెటిపిడి. మద్రాసు.

రిజిస్టర్ చేయబడిన "శకుంతలా" వెండుకలు పెరుగు సుగంధ తైలము.
36 సిగరముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. తపాల భర్తలు 0-3-0

ఇందలి రమణీయమగు వాసన చెప్ప నలవిగాను. తలకు చురిచు నువ్వుకొనిన ఇతరు పొరుగు యింద్రుడు కూడా వాసన గుహయించును. వెంట్రుకలను వెనుక విప్పుచు మెదడునకు వాసన కలు గును. కండ్లకు చల్లనము నిచ్చును. కొండకు ప్రోత్సాహ పరచియును ఈ చమురును స్పెషల్ గా మనోహరముగు వాసన ద్రవ్యములు చేర్చి తయారు చేయించి వేలకొని డబ్బీలు విక్రయించి యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది.
36 బహుమతుల వివరం:—త్రీలు తలలో ధరించు కొప్పుపువ్వు 1, దంత పురుగు 1, ముఖముచూచు అద్దము 1, జున్నునునీల్యురు కాటుకబరికె 1, వాసన సోపుబిళ్ల 1, తాంబూల మాత్రలు 22,

కొండొచ్చిలుకలు 6, కాక్ నేషన్ బ్రూచి 1, పునగుడబ్బీ 1, ఆత్మరక్షి 1, వెరికి 36 బహుమతులు యివ్వ నును.
మాచిరునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

స్పెన్ వర్క్.

ఇది 120 పేజీలుగల పుస్తకము.

ఇది ఎలిమెంటరీ స్కూల్ లో ఒకటి మొదలు అయదవ స్థాండవ వరకు చదువు చాలునకును, ఉపాధ్యాయులకును, ట్రయినింగు లేచర్లకును మిక్కిలి యోగ్యమైనది. ఇందు కను చురుకైనములు, త్రిభుజములు, సమాంతర చతుర్భుజములు, విషమ చతుర్భుజములు, విషమకోణ సమచతుర్భుజములు, అపభుజములు, బినియొక్కు కైకాల్యములను కనుగొనుట, యామి కొలత మొదలైనవి, మాదిరికల్లులు అభ్యాసములును గలవు. ఇట్టి పుస్తకము ఇదివరలో తెలుగున లేనేలేదు.

ప్రతి ఉపాధ్యాయునికైనను తప్పక యిందవలెను.

దీనివెల ఎనిమిది అణాలు.

ఒకడజను పుస్తకముల విదా ఒకపుస్తకము కమిషను ఇయ్య నును. భాగవత చంపు-పద్మరాజ ప్రణీతము కైల రు. 0-8-0 తలయవారలు ఈక్రింది ఆడ్రెసునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలెను

కైరా జోగయ్య టీచర్,

బోర్డు హైస్కూల్, అమలాపురం.

గోవాపరి జిల్లా.

జాతక సర్వస్వము.

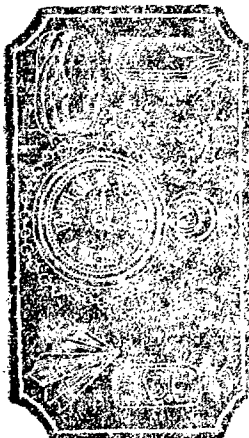
ఇది జ్యోతిషశాస్త్ర పితమయమైన ఆశాలగోపాలము పులభముగా తెలుసుకొనుటకై మాచేయుద్రుంపించి ప్రకటింపబడినది. దీనివలన జాతకాదుల విషయ మయి మిక్కిలి సులభముగా తెలిసికొనవగును. గ్రంథము ధర్మసరికాగితములమీద నుండరముగా నచ్చువేయబడినది. ప్రతి 1-కి రు 2-0-0 లు. పోస్ట్ జకోనువాళే భరించుకొని వి.పి గా పంపించబడును.

వలయువారు— (16-11-14)

మ.రా.రా.శ్రీ కిగనల్లి వెంకటగోపాలరావు గారు కపిలేశ్వరపురం యెట్టేట.హ.జూరు ఆఫీసు నూపిచి. కృష్ణాజిల్లా అవి వ్రాయవలెను.

పాకెట్ లివర్ వాచ్.

దీనిక్రయము 6 బహుమతులతో రు 2-14-0 లు మాత్రమే. 6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈవాచ్ బరిష్టమైన లీవర్ పనితో లేక వాణ్యమైన యంత్ర సామానులతో గయోత్తె యివ్వ చే నాతనముగా నచ్చి యున్నది. కొంచెమైనను కృత్యాకములేకం దా గరిష్ఠమైన కాలకమును చూ పించు వాచి యిదియే. మిగుల నుండరమైనది. దీని 6 బహుమ తులవివరం:— (1) వాణ్యమైన చేతిగడ్డ, (2) పరిమళమైన ఆత్మ రు సీసా, (3) సువాసకారమైన ఉంగరము, (4) గడియారపు గొ టును, (5) వివిధమైన స్టీలునిబ్బు (6) నిక్కులుచూపెడు కంబోను.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

లి. అర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ,

నెం. 7, బోపు కెంకటాచలయ్యర్ నుడు, మద్రాస్.

మంచితరుణము.

కలవప రక్తులకును, యింద్రుసరంబి అనగా బల్ల కూర్చుచేయించుకొను వారికిని.

పాలకుల సుస్థానము వారి రాజ మండ్రుకాంక్షలప డిపోజ్ నిలవయున్న బంధారు, మొగజేప తునకలు (4 గజ ములుపొడవుగలిగి బల్లలు కొయించుకొనుటకు అనుకూలము గాను గుండ్రగాను ఉన్నవి) 1915 సంవత్సరము జనవరినెల లో నిలవనకు వదలివేయగల తలంపుతో మిగుల సరసముగా యియ్యబడును గనుకవలయు వారలు వచ్చి కొనుక్కొన గోరు చున్నాడు.

N. B. ఈ రెండు బాతుల కర్ర దర్వాజా, కిటికీ కమ్ములకును తలుపు బల్లలు, కిటికీ బల్లలు మొదలగు వాటికి సమాచక్రముగ నుపయోగింపబడు చున్నది.

డంటులమ్మకాంతం.

డిపో ఏజంటు రాజమండ్రి.

పోస్టేజి సహ ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.

ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే మానసోల్లాసము కలుగ జేయుటయే గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అందుదెలిపి యున్నాము. కొరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.

బాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.

కైత్యకాశ్రమిజికోంకర్ గోవిందజి, ఆలంక నిగ్రహ క్షేమధాలయము, 22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోమిట్ బహార్ (రిజిస్టర్)

అనుప్రాగ్గేయముల వర్ణింపబడిన ఆత్మరూపయోగింపవలయును. మనోహరమయినది, సువాసనగలిగి, వాలకాలము వాడు యుండునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి కూత్రతే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యపారము చేర్చబడి లేదు. చేతిరుమాటా మీదగాని, కొటుమిదగాని కొన్ని బొట్లను వేసికొనినయెడల కువాసనలతో గూడినపులతో లోనే సూర్యున్నట్లుండును. ఈ యద్భుతమైన వెంకరకాం పుష్పములనుండి తయరబడిన ఆత్మర యొక్క సువాసనలతో ముకుళియ ఆటోమిట్ బహార్ ఇత్యమని మీదగ్గిలన్న పాపుకీపరు నడుగవలయును. వారిచావున లేనేని యాహ్లా యుడు. చిన్నబుడ్డి బిశం 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, 1 కొన్నుతల్లిరుగల పెద్దసయిబుడ్డి 2-0-0. ఈయత్మణా మరగజెట్టుబడి ఘుమఘున లాడుచుండు కార్డులు డబ్బీ 1-కి 0-10-0. 2. 2. ఖచ్చితసాకే భరించవలయును. సోలు పండ్లంటు—ఇట్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కెమికల్ కంపెనీ.

155, బామా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంటు:—మెహత పురపాత్రం చూట్టి.

నెం. 29, వై నాబాబు రోడ్డు, క్షేత్రపురమునమిశం, మదరాసు

మంచినయము! వెనకలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొరుకవు!!!
ఈపంచలు కొనువారికి, పంచ 1-కి ఆత్మలార్పాటమును కొర్రని కోడెండ్రపలాపము అను గ్రంథమొకటి ఇనాము.

మేలైన జీవాళ పట్టువంచలు.

అశోక పంచలు కన్యపదీపండుగా పదునెం ఖరలు తోంచియున్నాము. వాచకులారా! కృంగారమున్న సాగరికతయొన్నగు మేలైనజీవల్ పట్టువంచలు పండుగదినముల అనం దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోగా మిగతకొద్ది పంచెలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చి.

ఆకుపచ్చ, రోజా, మేనుకర్పం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్లాఫా నీయమైనవి, త్వరపడుడు.

5 క్లూరనిడివిన్ని 2 క్లూర వెంట్రుగల పట్టుపంచ 1కి 2-0-0 పంచ 1-కి తపాలభర్తలు 0-4-0

డిపో కెండుపంచలు కొనువారికి తపాలభర్తలు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,

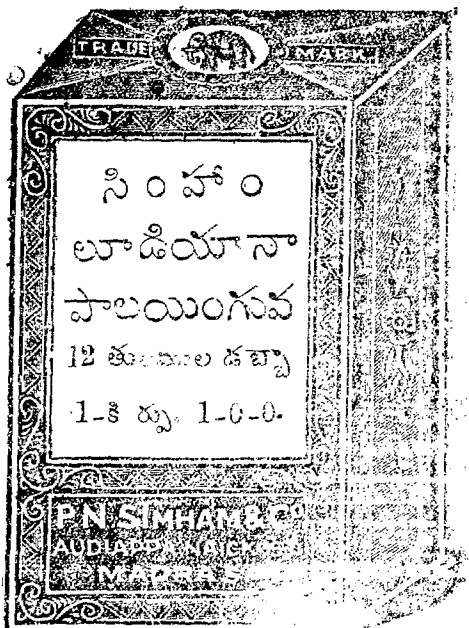
డి కందప్ప మొదలివిధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాస్.

చదువలెగిన ప్రకటన.

కొనల్య, సరస్వతి, సులోచన చరిత్రలు రు 0-5-0
కలభాషిణి - చంద్రశేఖ నవల 1-కి ,, 0-8-0
మద్రాసునస్యము 1-కేరు రు 0-12-0; పీకా ,, 3-8-0
పాతకాల పుస్తకములు, ఆంధ్రగ్రంథములు దొరకున.
N. V. & Son. 87, రామస్వామి పీఠి, మద్రాసు.

శ్రీరంగరాయవిజయము.

విజయనగరరాజ్య చక్రవర్తి శ్రీకృష్ణ దేవరాయని గం తలివారిలో కడపటిపురుషుడు శ్రీరంగరాయగోడీనకలకు కథా నాయకుడు. కథాఅద్భుతము, రసవంతము. ప్రతి 1కి అణాలు 3 పుస్తకము వలయువారు "యస్. వి. రంగాచార్యులు 88 వరదా ముత్రియప్పకొ పిడి చెన్నపురి" అని గ్రాసిన పుస్తకము వడయగలరు. (8-11-14)

పి. యక. సింహ అండు కంపెనీ, 26, ఆదియప్పనాయనిపిడి, మద్రాసు.

ఉన్నమును కలిగించుటకై, ఉడికించుటకై అన్ని రకముల "ప్లాస్టర్"లకును మదరాసు రాజధానిలోని అన్ని కంపెనీలకును పోకంపెనీ గొప్పదియై, నమ్మకమయినదియై నయ్యున్నది. ఇది నూడు ముఖ్యమయిన చనియగుటవలననే మాఖాతాదార లకు మిక్కిలి స్వల్పభరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము. సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

ర. 100 (detachable) గవనింపుడు. ర. 11 (detachable) చాలాబలిష్టమయి నది. ఎక్కువకాలం పనిచేయ వలెను. మిక్కిలి పొడవైనది. గవని. టికోవెట్టెనహా రు. 9-8-0
నెం 45, 48 రు మారనముగా తయారుచేయబడినవి. నెం 11 గు మాదిరిగానుండును. టికోవెట్టె నహా రు 8. నెం. 200 పాకెట్ ప్లాస్టర్ పిచ్చిమయి చెయి ఇమడుపు గలదియై, టికోవెట్టె నహా రు 8. 5-8-0
టి. ఎస్. పి. వడ్డీ, 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు, వర్తకులకు ప్రత్యేకపుధరణ యివ్వబడును.